

МОТИВИ

към проекта за изменение и допълнение на Правилника за устройството и дейността на Националния център по радиобиология и радиационна защита

С проекта на Правилник за изменение и допълнение на Правилника за устройството и дейността на Националния център по радиобиология и радиационна защита се предлагат промени в организационната структура на центъра, като се предвижда същата да бъде обособена в четири направления, вместо в шест отдела, както това е регламентирано в действащия правилник.

С предложената организационна структура се цели да се осигури оптимално и ефективно изпълнение на дейностите по радиационна защита в съответствие с актуализираното законодателство в областта и по-специално с въведените в националното законодателство изисквания, свързани с транспониране на Директива 2013/59/ ЕВРАТОМ, промените в Закона за здравето и подзаконовите нормативни актове: Наредба за радиационна защита (ДВ., бр. 16 от 2018 г.), Наредба № 2 за условията и реда за осигуряване защита на лицата при медицинско облъчване (ДВ., бр. 13 от 2018 г.) и Наредба № 11 за здравни норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения (ДВ., бр. 91 от 2018 г.), както и въведените в Закона за безопасно използване на ядрената енергия и подзаконови нормативни актове по прилагането му.

Предложеният проект е съобразен с установения през последните години недостиг на персонал с необходимата квалификация и опит, което създава редица затруднения при изпълнението на дейностите на центъра. С предложената промяна в структурата се цели да се постигне оптимизирано разпределение на функциите на звената, без да се допуска дублиране или разпокъсване на функции, а също така и оптимизиране на административната структура в зависимост от обема на работа и заложените приоритети. Промените засягат използвания в действащия правилник подход за фрагментиране на отделните дейности и функции и самостоятелното решаване на специфични задачи от конкретна област, което не предоставя възможност за оперативно взаимодействие между отделните структурни звена.

Очакваните резултати от предложените промени в Правилника за устройството и дейността на Националния център по радиобиология и радиационна защита са привеждане в съответствие с действащото законодателство по отношение на дейностите и функциите, осъществявани от центъра, както и оптимизиране на структурата за изпълнението им.

По този начин ще бъде възможно осигуряване на по-високо ниво на координация и междулабораторното сътрудничество, което се очаква да доведе и до подобряването на обхвата и ефикасността на дейностите на Центъра. Ще бъде осигурена възможност да се съчетават ресурси с цел предоставяне на по-качествени услуги и при разумно оптимизиране на разходите. Дългогодишната работа на НЦРРЗ в ситуация на постоянен дефицит (както финансов, така и в човешки потенциал) налага да се търсят решения за взаимно подпомагане при осъществяване на функциите и споделяне на материалните активи и специалисти. Ще се създаде и възможност за по-добра колаборация между структурните единици и

оптимално използване на наличната апаратура, като по този начин се цели повишаване ефективността на работа.

В резултат на промяна в Закона за безопасно използване на ядрената енергия през 2018 г. отпада изискването за съгласуване по реда на чл. 60, ал. 2 от този закон при издаването на лицензии за използване на източници на йонизиращи лъчения за медицински цели. Предвижда се и да отпадне функцията на центъра да провежда специализирано обучение на лица, професионално заети с дейности в ядрени съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения, след получаване на лицензия от Агенцията за ядрено регулиране. Изпълнението на тази дейност е обвързана не с функция на центъра, а с конкретни изисквания, които следва да бъдат изпълнени от страна на физически и юридическите лица, които предоставят подобно специализирано обучение, което е регламентирано със Закона за безопасно използване на ядрената енергия и Наредбата за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия (ПМС № 209/2004 г.). При спазване на изискванията, регламентираны в Закона за безопасно използване на ядрената енергия, Националният център по радиобиология и радиационна защита ще може да продължи да предоставя подобно специализирано обучение при изпълнение на изискванията на действащото законодателство, като единственото условие е да притежава валидна лицензия за тази дейност.

Предложените с проекта изменения и допълнения, свързани конкретно с изискванията към квалификацията на директора да бъде хабилитирано лице, и заместник-директора по радиационна защита - да притежава научна степен и призната специалност по „Медицинска радиологична физика“, „Радиационна хигиена“ или „Радиобиология“, има за цел да бъдат съобразени с извършваната в центъра научна, научно-приложна и обучителна дейност. Тези изисквания са в унисон със Закона за развитие на академичния състав на Република България, което ще гарантира възможността за поддържане на акредитацията на обучението по образователна и научна степен „Доктор“ по „радиобиология“, „радиационна хигиена“ и „медицинска радиологична физика“. Следва да се отбележи, че към момента Националният център по радиобиология и радиационна защита е единствената научна организация, която притежава акредитация за обучение по специалностите „радиационна хигиена“ и „медицинска радиологична физика“. Поддържането на научния потенциал и създаването на условия за неговото развитие ще спомогне за продължаване на участието на Центъра в съвместни или самостоятелни научни изследвания с Института за ядрени изследвания (ОИЯИ) Дубна, както и такива в партньорство с МААЕ, ЕК и други научни организации в страната и чужбина.

С предложения проект не се извършват промени, касаещи числеността на персонала, а единствено се прецизират организационните структури. Предлага се дейността на центъра да се обособи в четири направления: „държавен здравно радиационен контрол; радиационна защита“, „радиационна медицина и радиобиология“ и „научно-учебна и административно-правна и стопанска дейност“, което ще намали чисто административните функции на част от персонала за сметка на възлагането на предимно експертни такива.

Относно функциите на направленията се предвижда прецизиране на същите спрямо разпределените досега в отдели. В допълнение към съществуващите сега функции на центъра са добавени и нови, произтичащи от измененията на нормативната уредба, като:

- организация за създаване и поддържане на списък на експертите по медицинска физика със съответната област на компетентност;
- организиране на междулабораторни сравнения за лицата, провеждащи дейности по изпитване качеството на медицинска радиологична апаратура;
- подготовката на становища за обосноваване на нови методи и нови медицински радиологични процедури;
- оценка на облъчването и радиационна защита в ситуации на съществуващо облъчване;
- въвеждане на облъчването от радон като фактор в оценката на радиационния риск при професионално облъчени лица;
- ограничаване на облъчването, дължащо се на естествени източници на йонизиращи лъчения;
- създаване на медицинска комисия по реда на чл. 64, ал. 5 на Закона за здравето, която да разглежда жалбите, свързани с определянето на медицинската пригодност на лицата да изпълняват конкретни професионални задължения;
- организирането и провеждането на медицинското наблюдение на работещите в среда на йонизиращи лъчения и съхраняването на медицинската документация, свързана с него.

С проекта се предлага да бъде направено и изменение в Приложение № 31 към чл. 36, ал. 1 от Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции, като се регламентира териториалният обхват на вече определените регионални здравни инспекции, които извършват държавен здравен контрол за спазване на изискванията за защита на лицата от въздействието на йонизиращите лъчения.

С предложеното допълнение ще бъде отстранена сега съществуващата непълнота, а именно ясното регламентиране с нормативен акт на териториалния обхват на съответната регионална здравна инспекция, към която има разкрит отдел „Радиационен контрол“.

Предлагат се и изменения и допълнения в Правилника за устройството и дейността на Националния център по обществено здраве и анализи, с което се прецизират дейностите, свързани с провеждането на политиката в областта на общественото здраве. Тези дейности до момента са били осъществявани, като се предлага тяхното прецизиране и детайлизиране, което има за цел да определи стратегическата роля и място на центъра при осъществяването на държавната политика, както и взаимодействието и координацията за нейното изпълнение и отчитане.

Предложенията за изменение и допълнение се отнасят единствено до функциите и дейностите на дирекция „Обществено здраве и здравен риск“ в Националния център по обществено здраве и анализи, в чиято компетентност попада извършването на научнообосновани оценки и анализи, свързани със здравния риск за населението, експонирано на влиянието на вредни фактори от околната среда, и изготвя препоръки за предотвратяване на неблагоприятни здравни последици.

С проекта се предлага да бъде допълнена дейността във връзка с участието на експерти от Националния център по общественото здраве и анализи в експертни съвети, създадени със заповед на министъра на здравеопазването, както и Експертният съвет по здравно техническа експертиза.

Като част от структурата на националната система по здравеопазване националните центрове по проблемите на общественото здраве подпомагат министъра на здравеопазването при провеждането на държавната политика в областта на общественото здраве, поради което се предлага в Правилника за устройството и дейността на Националния център по общественото здраве и анализи да бъдат включени дейностите по участието му при обобщаването и анализа на данни от провеждания от регионалните здравни инспекции мониторинг на факторите на жизнената среда на национално ниво.

Относно организацията на дейността на центъра, предвидена да се осъществява по предварително разработен годишен план, изготвен в съответствие с целите на Националната здравна стратегия, Стратегията за развитие на Националната статистическа система, Стратегията за електронно здравеопазване и международни споразумения, се предлага да бъдат включени и специфични изисквания, свързани с конкретно възложени задачи от министъра на здравеопазването, във връзка с устойчиво провеждане на политиката по опазване на общественото здраве.

С проекта на Правилник за изменение и допълнение на Правилника за устройството и дейността на Националния център по радиобиология и радиационна защита не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги. Проектът няма да окаже въздействие върху административната тежест за физическите и юридическите лица.

Предложеният проект не налага промяна в числеността на Националния център по радиобиология и радиационна защита, Националния център по общественото здраве и анализи и регионалните здравни инспекции, поради което не изисква допълнителни финансови средства (извън заложените в бюджета за 2019 г.).

Проектът не съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз, поради което не се налага по него да бъде изготвена справка за съответствие с правото на Европейския съюз.